

Ďáblova bible - Codex gigas

Tajemství největší knihy světa

Na počátku 13. století bylo v Čechách vytvořeno pozoruhodné literární dílo. Minulé věky jej právem pojmenovaly jako Ďáblova bible, Codex gigas, Liber pergrandis či Gigas librorum. První zmínky o Ďábově bibli pocházejí z roku 1295, ale předpokládá

se, že rukopis je asi o 65 let starší. Kniha vznikla v prostředí malého benediktinského kláštera v Podlažicích u Chrudimi nejspíš kolem roku 1229. O jejím vzniku, autorovi či důvodu sepsání se však nedochovaly žádné doklady.

Největší rukopisná kniha světa

Kniha je i na dnešní poměry neobvykle veliká; nelze se tedy divit, že ve středověku byla přirovnávána k sedmi divům světa.

Měří 900 x 505 mm a váží úctyhodných 75 kilogramů.

Obsahuje 312 pergamenových fólií, tedy 624 stran. Soudí se, že k získání psacího materiálu bylo zapotřebí kůží asi ze 160 zvířat.

Fascinující je jednota knihy, soulad písma a iniciál, harmonie celkové kompozice a jednotlivých detailů; všechny texty v knize jsou přitom dodnes čitelné. Vše nasvědčuje tomu, že byla životním dílem jedné osoby.

Historici odhadují, že se takové monumentální práci musel dotyčný písař věnovat možná až dvacet let.

Ďáblovo dílo

Existence knihy je spojena s legendou o ďáblovi, podle níž dostala i lidový název **Ďáblova bible** a samotný obraz čerta je její nedílnou součástí. Pověst vypráví o mnichovi, který kdysi žil na východě Českého království, v podlažickém klášteře, a za svůj hříšný skutek byl odsouzen k zaldění za živa. Aby se vyhnul trestu, nabídl, že za jedinou noc napíše největší knihu, jakou kdy svět viděl. Již o půlnoci ale zjistil, že to nestihne. Povolal si tedy na pomoc ďábla. Pověst říká, že podobiznu ďábla zakreslil mnich do knihy z vděčnosti. Přestože však unikl trestu, život se mu změnil v peklo.

I přes satanskou legendu nebyl Kodex nikdy zatracen inkvizicí, ale naopak stal se středem zájmu učenců i milovníků umění a kuriozit.

Co rukopis obsahuje?

Knih je psána latinsky a obsahuje 14 textů různého charakteru. Vlastní text začíná **Biblií - Starým zákonem** a za ním následují texty různého obsahu.

Jedním z nich je tzv. **Penitenciál** - příručka pro kněze, obsahující seznam hříchů a příslušné způsoby pokání. A právě zde, **na straně 290r**, se nachází největší pozoruhodnost - je tu vyobrazena skoro půlmetrová barevná postava čerta.

Dalších několik stránek je temných jak svým vzhledem, tak i obsahem. Obsahují **magické zaklínací lékařské formule k zahánění padoucí nemoci, zimnice, či k vypátrání zloděje.**

Po této kapitole následuje nejcennější dokument - **Kronika česká** (Chronica Bohemorum), sepsaná děkanem pražské kapituly Kosmasem (1045 - 1125). Tento opis patří k nejstarším a nejlepším. **Na úplný závěr je vypsán přehled dnů, na které v průběhu dalších let připadnou Velikonoce.**

O výstavě

Národní knihovna ČR spolu s Národní knihovnou Švédska připravuje výstavu, na které představí veřejnosti Ďáblovu bibli v originále. Výstava bude pro veřejnost otevřena od 20. září 2007 a potrvá až do 9. března 2008.

Vedle samotného originálu tohoto vzácného rukopisu bude mít návštěvník možnost také blíže poznat obsah této největší středověké knihy a její napínavou cestu staletími. Prvním místem, které je s existencí rukopisu spojeno, je klášter v Podlažicích u Chrudimi. Odtud putovala kniha do zástavy k cisterciákům v Sedlci u Kutné Hory. Ze Sedlce ji vykoupil opat Pavel Bavor pro knihovnu břevnovského kláštera, kde se stala předmětem zájmu pražského biskupa Řehoře a dalších učenců té doby. V květnu 1420 Táborité společně s Pražany břevnovský klášter vyplenili, spálili a pobořili. Břevnovští benediktini se však uchýlili během husitských bouří do opevněného kláštera v Broumově a s sebou přivezli řadu cenných předmětů; mj. i Ďáblovu bibli. Ta byla v klášteře pečlivě střežena, dokud nepřešla do slavných sbírek Rudolfa II. Odtud pak byla na sklonku třicetileté války odvezena jako obzvláště ceněná součást válečné kořisti do Švédska.

Výstavě budou věnovány obě barokní chodby Galerie Klementinum a zapůjčená Ďáblova bible bude vystavena v nové speciální trezorové místnosti.

Partnerům nabízíme

- prezentaci loga v publikaci, která bude vydána u příležitosti výstavy - česky a anglicky
- prezentaci loga na pozvánkách k vernisáži
- prezentaci loga na informačním letáčku k výstavě
  - prezentaci loga na plakátech k výstavě
- prezentaci loga a poděkování na úvodním panelu k výstavě v Galerii Klementinum
  - prezentaci loga na vstupenkách k výstavě
    - jmenovité poděkování na tiskové konferenci k výstavě
    - jmenovité poděkování při slavnostní vernisáži výstavy

Obrázky byly použity se svolením Národní knihovny Švédska